บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1 บทนำ

หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีแนวทางในการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เน้นการพัฒนาที่ให้คนเป็นศูนย์กลาง และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการเกษตรตลอดห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยังคงเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม มุ่งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับภาคการเกษตรของประเทศภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเกษตร ซึ่งนโยบายของรัฐบาลก็มีแนวทางสร้างคุณภาพของคนให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้คนมีทักษะ ความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมที่จะประกอบอาชีพได้ สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมเพื่อนบ้านและสากลเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาภาคการเกษตรเพื่อรองรับการที่ประเทศไทยจะเป็นครัวของโลก นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556-2561 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ และพัฒนาระบบบริหารราชการเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนากำลังคนภาครัฐของสำนักงาน ก.พ. ภายใต้มาตรการบริหารและพัฒนากำลังคนภาครัฐ พ.ศ. 2557- 2561 ที่กำหนดแนวทางพัฒนากำลังคนและสร้างความพร้อมเชิงกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐให้พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่มีพลวัตสูงเช่นนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักต่อเป้าหมายการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการเกษตรของประเทศ มีแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงมียุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายชัดเจนในการสร้างความมั่นคงภาคการเกษตรและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเกษตรกร แต่ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศยังไม่สามารถผลักดันให้ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งเพื่อที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น ในการยกระดับการพัฒนาที่ภาคการเกษตรของไทย ในด้านองค์ความรู้ด้านมาตรฐานการผลิต เทคโนโลยี นวัตกรรมที่จะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ทักษะและความเชี่ยวชาญในวิธีการผลิต ฯลฯ ยังเป็นปัจจัยสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่จะพัฒนาบุคลากรให้เป็นกลไกหลักในการสนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ที่จำเป็น เรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทยให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นครัวของโลก ทำให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีภารกิจที่ท้าทายและขยายขอบเขตในการยกระดับการผลิตแปรรูปและส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร และพัฒนาเพื่อต่อยอดศักยภาพบุคลากรให้ตอบสนองต่อภารกิจที่ขยายกว้างออกไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2547-2551 ซึ่งยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้สิ้นสุดเป็นระยะเวลา 8 ปีแล้ว ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่า เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงฯ เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวง จึงควรที่จะมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองรับภารกิจในระยะ 5 ปีข้างหน้า ให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก ภารกิจรอง กลยุทธ์ ตลอดจนความต้องการขององค์การในอนาคตอย่างเป็นระบบ

2) เพื่อพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ทักษะทัศนคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

3) เพื่อให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกระทรวงที่หน่วยงานในสังกัดจะสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มียุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยที่หน่วยงานในสังกัดสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้

2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแนวทางในการยกระดับการพัฒนาบุคลากรอย่างครอบคลุมทั้งด้านทักษะ สมรรถนะ ความรู้และความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานรองรับภารกิจกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสามารถยกระดับการพัฒนาบุคลากรได้อย่างครอบคลุม

3) บุคลากรมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทรัพยากรบุคคล หรือ บุคลากร หมายถึง ข้าราชการและพนักงานราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความเป็นมืออาชีพ หมายถึง การปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่สูง มีความเกี่ยวข้องกับทักษะการใช้ภูมิปัญญา มีทักษะความเชี่ยวชาญในมาตรฐานระดับสูงของวิชาชีพนั้น และสามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาหรืองานใดงานหนึ่งได้อย่างดี

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่เข้าใจบทบาทของตนเอง และพร้อมสร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยนวัตกรรมให้แก่องค์การและบุคคลอื่นในองค์การได้ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในองค์การ เพื่อการพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับการแข่งขันในเวทีโลก และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย

การเกษตรต่างประเทศ หมายถึง การดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับด้านต่างประเทศ

ศักยภาพด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ทักษะในการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในงาน สามารถพูด เขียนอ่าน ฟังภาษาต่างประเทศ และสื่อสารให้เข้าใจได้

บุคลากรที่ดี มีความหมายตามข้าราชการที่ดี ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 หมวด 5 การรักษาจรรยาข้าราชการ มาตรา 78 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจรรยาข้าราชการ ตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้ โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
2. ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
3. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
4. การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ครอบคลุมถึงด้านการปฏิบัติงาน สุขอนามัย ความปลอดภัย การป้องกันภัย อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และสวัสดิภาพในการทำงานของบุคลากร ควรคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ทำงานทำให้ผลิตภาพเพิ่มขึ้น ด้วยการขจัดอุปสรรคที่กีดขวางคนพิการ เพื่อให้ทำงานได้ตามศักยภาพของตน สถานที่ทำงานที่มีความพร้อมต้องสามารถเข้าถึงได้ทั้งทางกายภาพ เทคโนโลยีและทัศนคติ

ตำแหน่งงานด้านวิจัยและพัฒนา ตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเกษตร พืชศาสตร์ กีฏวิทยา ปฐพีศาสตร์ สัตวศาสตร์ ประมง วนศาสตร์ ในการค้นคว้าทดลองขั้นพื้นฐาน หรือขั้นประยุกต์การวิเคราะห์เปรียบเทียบ สังเกต หรือวิธีใดก็ตามเพื่อค้นหาพันธุ์ วิธีการ ข้อมูล กฎ หรือทฤษฎีใหม่ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบและวิธีการเพื่อปรับปรุงและพัฒนา หรือแก้ไขของเดิมให้ดียิ่งขึ้น และรวมทั้งการตรวจวินิจฉัย ป้องกัน ฟื้นฟูและบำบัดรักษาสัตว์ที่ต้องใช้ความรู้ในระดับปริญญา โดยตำแหน่งนั้นต้องมีการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของการปฏิบัติงานประจำของตำแหน่ง